

ISSN:2821-1588		https://www.jadm.khadu.ir	
	Journal of Air Defense Management Volume 3, Issue 12 Winter 2025 P.P. 69-92		
Research Paper			
Logistics Strategies of AJA Air Defense Force for Future Wars Vahid Riazi¹, Ali Imani², Iraj Bakhtiari³, Aboutaleb Asadpour Arani⁴ 1. Associate Prof., Ground Department, Command and Staff College, Army Command and Staff University, Tehran, Iran. E-mail: V.Riazi@yahoo.com 2. Assistant Prof., Joint Training Department, Command and Staff College, Army Command and Staff University, Tehran, Iran. E-mail: Setvat@gmail.com 3. Assistant Prof., Department of Management, Faculty of Control, Khatam al-Anbia Air Defense University, Army Command and Staff University, Tehran, Iran. E-mail: Eraj_Baktiar@yahoo.com 4. PhD Student in Defense Management, Department of Postgraduate Studies, Faculty of War, Dafos Aja University, Tehran, Iran. E-mail: Ab.asadpour@gmail.com			
bArticle Information		Abstract	
Received: 2024/06/12 Accepted: 2025/01/25 Keywords: Strategy, Logistics, Air Defense Force, Future War. Corresponding Author: Aboutaleb Asadpour Arani Email: Ab.asadpour@ gmail.com		Background and Objective: Future wars, due to their speed and high variability, have created a kind of ambiguity in their nature and conduct. As a result, commanders must prioritize mastering or stabilizing the war in order to get out of the ambiguity and gain time to design an appropriate response against it. This research was conducted with the aim of understanding future wars and explaining the strategies of preparing and supporting the Aja Air Defense Force for future wars. Methodology: This research is descriptive in terms of data collection and developmental-applied in terms of purpose, and it was conducted using a mixed method. The statistical population of the research included all experts and specialists in at least one of the fields of military support, strategy and future wars, and 54 people were selected as a sample using a purposeful judgment method. In this research, library and field methods were used to collect data. Findings: Based on the analysis, 9 components and 214 strategic factors (including: 30 human resources and organizational culture factors, 37 resources, equipment and technology capabilities factors, 45 structure, systems and methods factors, 29 science and technology factors, 8 socio-cultural factors, 6 political factors, 15 economic factors, 7 supplier factors and 37 stakeholder factors) were identified. Conclusion: The status of the defense force's preparedness and support strategies for future wars is in a mild offensive state that is moving towards a severe offensive. Therefore, the preparedness and support of the air defense force of the Islamic Republic of Iran Army must develop strategies for future wars that rely on strengths to reduce weaknesses and neutralize threats by taking appropriate advantage of upcoming opportunities.	
Citation: Riazi, Vahid; Imani, Ali; Bakhtiari, Iraj and Asadpour Arani, Aboutaleb.(2025). Logistics Strategies of AJA Air Defense Force for Future Wars. <i>Journal of Air Defense Management</i>, 3(12), 69-92.			

فصلنامه علمی مدیریت دفاع هوایی

دوره ۳، شماره ۱۲

زمستان ۱۴۰۳

صص ۶۹-۹۲

مقاله پژوهشی

راهبردهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی آجا برای جنگ‌های آینده

وحید ریاضی^۱، علی ایمانی^۲، ایرج بختیاری^۳، ابوطالب اسدپور آرانی^۴

۱. دانشیار، گروه زمینی، دانشکده فرماندهی و ستاد، دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش، تهران، ایران. رایانامه: V.Riazi@yahoo.com

۲. دانشیار، گروه آموزش‌های مشترک، دانشکده فرماندهی و ستاد، دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش، تهران، ایران. رایانامه: Setvat@gmail.com

۳. دانشیار، گروه مدیریت، دانشکده کنترل، دانشگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء، تهران، ایران. رایانامه: Eraj_Baktiar@yahoo.com

۴. دانشجوی دکتری مدیریت دفاعی، گروه تحصیلات تکمیلی، دانشکده جنگ، دانشگاه دافوس آجا، تهران، ایران. رایانامه: Ab.asadpour@gmail.com

چکیده

اطلاعات مقاله

زمینه و هدف: جنگ‌های آینده به دلیل سرعت و دگردیسی بالایی که دارند، نوعی ابهام در ماهیت و انجام آن‌ها ایجاد گردیده است. در نتیجه، فرماندهان باید مهارت یا ثابت نمودن جنگ را به منظور خروج از ابهام و به دست آوردن زمان جهت طراحی واکنش متناسب علیه آن در اولویت قرار دهند. این تحقیق با هدف شناخت جنگ‌های آینده و تبیین راهبردهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی آجا برای جنگ‌های آینده انجام شد.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۳/۰۳/۲۳

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳/۱۱/۰۶

کلیدواژه‌ها:

راهبرد،
آمادوپشتیبانی،
نیروی پدافند
هوایی، جنگ
آینده.

روش‌شناسی: این پژوهش از حیث گردآوری داده‌ها، توصیفی و از نظر هدف، توسعه‌ای- کاربردی است که به روش آمیخته انجام شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه صاحب‌نظران و کارشناسان متخصص در حداقل یکی از حوزه‌های آمادوپشتیبانی، راهبرد و جنگ‌های آینده بود که با استفاده از روش قضاوتی هدفمند تعداد ۵۴ نفر انتخاب به عنوان نمونه انتخاب شدند. در این پژوهش از روش کتابخانه‌ای و میدانی برای گردآوری داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: بر اساس تجزیه و تحلیل به عمل آمده تعداد ۹ مولفه و ۲۱۴ عامل راهبردی (شامل: ۳۰ عامل نیروی انسانی و فرهنگ سازمانی، ۳۷ عامل منابع، قابلیت تجهیزات و فناوری، ۴۵ عامل ساختار، سامانه‌ها و روش‌ها، ۲۹ عامل علم و فناوری، ۸ عامل اجتماعی- فرهنگی، ۶ عامل سیاسی، ۱۵ عامل اقتصادی، ۷ عامل عرضه کنندگان و ۳۷ عامل گروه‌های ذینفع) شناسایی شد.

نویسنده مسئول:

ابوطالب
اسدپور آرانی

ایمیل:

Ab.asadpour@
gmail.com

نتیجه‌گیری: وضعیت راهبردهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند برای جنگ‌های آینده در وضعیت تهاجمی خفیف قرار دارد که به سمت تهاجمی شدید در حال حرکت می‌باشد، بنابراین آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران باید برای جنگ‌های آینده راهبردهایی تدوین نماید که با تکیه بر قوت‌ها از ضعف‌ها کاسته و با بهره‌گیری مناسب از فرصت‌های پیش‌رو تهدیدات را خنثی نماید.

استناد: ریاضی، وحید؛ ایمانی، علی؛ بختیاری، ایرج و اسدپور آرانی، ابوطالب. (۱۴۰۳). راهبردهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی آجا برای جنگ‌های آینده. فصلنامه مدیریت دفاع هوایی، ۳(۱۲)، ۶۹-۹۲.

مقدمه

ماهیت جنگ همواره در حال تغییر و تحول بوده و سرعت این تغییرات در دوران کنونی از هر زمان دیگری با پیشرفت سریع فناوری بیشتر شده و به نظر می‌رسد صحنه جنگ‌های آینده گسترده‌تر و پیچیده‌تر نیز خواهد گردید. بالطبع این پیچیدگی، مقابله با آن را نیز هوشمندانه و با به‌کارگیری آخرین فناوری‌ها و راهکنش‌ها همراه می‌کند (بختیاری، ۱۴۰۱: ۳۱-۷). با توجه به این نکته هر اندیشمند و صاحب‌نظری در علوم نظامی، بر پایه بینش خود، جنگ‌های آینده را به‌گونه‌ای تعریف کرده است و ایجاد و تبیین نسل‌های جنگ و ویژگی‌های آن بر اساس همین دیدگاه‌ها به ثبت رسیده است (قاسمی و بابایی، ۱۳۹۷: ۶۵).

آماد و پشتیبانی به تمامی فعالیت‌های پشتیبانی از مأموریت‌های اصلی سازمان اطلاق می‌شود که شامل تأمین مواد، ذخیره‌سازی، برنامه‌ریزی تولید، بسته‌بندی، حمل‌ونقل، توزیع، طراحی سامانه‌ها، مدیریت اطلاعات آماد و پشتیبانی، مدیریت و مهندسی سامانه‌های پشتیبانی، مهندسی چرخه عمر و خدمات مشتری است (روشنی و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۲). از این‌رو، مطالعه جنگ‌های آینده و توانمندی در رویارویی با آن، به‌ویژه در حوزه آماد و پشتیبانی (لجستیک)، مستلزم بررسی نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدهای این حوزه است. توجه به راهبردهای آماد و پشتیبانی و ارتقای توان نظامی، از طریق تحلیل محیط داخلی و خارجی و اولویت‌بندی راهبردهای آماد و پشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، ضرورتی انکارناپذیر است. این امر با تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف سامانه‌های پشتیبانی، می‌تواند به‌عنوان یک راهبرد کلیدی در دستور کار این نیرو قرار گیرد (روشنی، ۱۳۹۵: ۹۷-۷۹).

هرچه سامانه آماد و پشتیبانی یک نیرو قدرتمندتر و راهبردهای آن به‌روزتر باشد، توان دفاعی، قدرت بازدارندگی، قابلیت اجرایی و میزان تاب‌آوری آن نیز افزایش می‌یابد. در هر شرایط جنگی و در هر نوع نبرد، بقا و اجرای موفقیت‌آمیز مأموریت‌های هر نیرو وابسته به کارآمدی سیستم آماد و پشتیبانی آن است (منشادی، ۱۳۹۰: ۱۶۴-۱۳۵).

به این منظور مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله‌العالی) با تأکید بر این مقوله می‌فرمایند: «... پدافند امروز در اولویت اول است و پدافند هوایی خط مقدم دفاع از حیثیت و آبرو و موجودیت کشور است»، لذا آماد و پشتیبانی می‌تواند نقش به‌سزایی در موفقیت نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در مأموریت‌های خود برای جنگ‌های آینده داشته باشد (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با فرماندهان و کارکنان نیروی پدافند هوایی ارتش در تاریخ ۱۳۹۰/۰۹/۲۳).

در حال حاضر با توجه به ظهور فناوری‌های جدید و تأثیر آن بر سازمان‌های نظامی به ویژه در حوزه آمادوپشتیبانی، شناسایی و تبیین ویژگی‌ها و اولویت‌های آمادوپشتیبانی با توجه به نوع و ماهیت جنگ‌های آینده به صورت علمی، نوین و به روز تدوین نشده است و به نظر می‌رسد با تغییرات شدید و روزافزون در فناوری، تجهیزات و تسلیحات نظامی و به دنبال آن تغییر ماهیت جنگ‌ها در آینده، سامانه‌های نظامی کنونی به ویژه سامانه‌های آمادوپشتیبانی کنونی در نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران جوابگو نخواهند بود و توسعه و ارتقای آنها امری اجتناب‌ناپذیر است که به عنوان دغدغه تدوین مقاله بیان می‌شود.

از طرفی شفاف‌سازی و تدوین راهبردهای مناسب آمادوپشتیبانی و پیامدهای ناشی از آن و عدم قطعیت حاکم بر محیط جنگ‌های آینده می‌تواند لطمات جبران‌ناپذیری به نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران وارد ساخته و دستیابی به اهداف یا بهره‌مندی بهینه از منابع و فرصت‌های پیش‌رو را کاهش دهد، لذا به نظر می‌رسد شناخت محیط داخلی و خارجی با تمامی مولفه‌های آن در تدوین این راهبرد مورد نیاز باشد تا بتواند مباحث آمادوپشتیبانی را رصد، ارزیابی و برنامه‌ریزی کنند. بر این اساس محقق در صدد آن است که از طریق روش‌های علمی با غور در نقاط قوت و ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها، راهبردهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی را برای جنگ‌های آینده تدوین و به مسئولین و متولیان این حوزه ارائه تا مسیر تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی تسهیل شود.

نظر به موارد فوق و لزوم بازبینی و متناسب‌سازی روندهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در این مقاله به تدوین راهبردهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و شناسایی و تبیین ویژگی‌های آمادوپشتیبانی با توجه به نوع و ماهیت جنگ‌های آینده پرداخته می‌شود.

پیشینه پژوهش

آمادوپشتیبانی، متشکل از کلیه فعالیت‌های پشتیبانی مأموریت عمده سازمان است که شامل تأمین مواد، ذخیره‌سازی، برنامه تولید، بسته‌بندی، حمل‌ونقل، توزیع، طراحی سامانه‌ها، اطلاعات آمادوپشتیبانی، مدیریت و مهندسی سامانه‌های پشتیبانی، مهندسی چرخه زندگی و خدمات مشتری است (روشنی و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۲). لجستیک آن بخش از فرآیند زنجیره تأمین است که عهده‌دار برنامه‌ریزی، اجرا و کنترل مؤثر و کارای جریان روبه‌جلو و معکوس، انبارش کالاها، خدمات و اطلاعات مابین نقطه مبدا و نقطه مصرف در جهت برآورده‌سازی نیازهای مشتریان است (انجمن لجستیک ایران، ۲۰۰۰). پشتیبانی، خدمات رزمی، گونه‌ای از پشتیبانی‌ها و کمک‌هایی است که برای یگان‌های عملیاتی، خدمات اداری و تبلیغات، امور

غیرنظامیان، امور مالی، خدمات قضایی، نگهداری، خدمات بهداشتی، دژبان، جایگزینی، ترابری و سایر خدمات لجستیکی دیگر فراهم می‌نماید (عنبرستانی، ۱۳۹۸: ۸۶). سامانه پشتیبانی خدمات رزمی شامل بخش‌های زیر است: (۱) بخش‌های پرسنلی، (۲) عملیات ارتش و مردم، (۳) لجستیک. بخش لجستیک شامل فعالیت‌های آماد، ترابری، نگهداری و تعمیر، بهداشتی، خدمات، امور کارگری و متفرقه است (عنبرستانی، ۱۳۹۸: ۸۹).

راهبرد؛ راهبرد، مسیر فعالیت سازمان برای تحقق اهداف سازمان است. بدین معنی که پس از تعیین اهداف، عموماً راه‌های متفاوتی جهت تحقق آن‌ها متصور است و هریک از این راه‌ها می‌تواند راهبرد سازمان باشد، ولی گروه کارشناسی با توجه به نقاط قوت و ضعف محیط داخلی و با لحاظ نمودن فرصت‌ها و تهدیدات محیط خارجی، بهترین راه را انتخاب می‌کند و این راه، راهبرد سازمان خواهد بود و فعالیت آتی سازمان و بخش‌های وظیفه‌ای باید در این راستا باشد (یوفر، ۱۳۶۹: ۲۲). راهبرد، طرحی است جامع، منسجم و انعطاف‌پذیر که ما را در رسیدن به اهداف مان یاری می‌رساند. به عبارت دیگر، راهبرد راهی است که ما را در رسیدن به هدف راهنمایی می‌کند؛ بنابراین هر سازمان یا مؤسسه، آگاهانه یا ناآگاهانه از یک راهبرد پیروی می‌کند و هیچ سازمانی وجود ندارد که راهبرد، هرچند متفاوت، نداشته باشد (حسن بیگی، ۱۳۹۰: ۱۶).

جنگ آینده؛ جنگی است که با سرعت و شدت و غافل‌گیری آغاز می‌گردد و زمان شروع آن را نمی‌توان پیش‌بینی کرد. جنگ آینده با توسل به تمامی وسایل و امکانات علمی، فنی و راهبردی اجرا خواهد شد. چنین جنگی با دارا بودن ویژگی‌های جدید، تمام ابعاد یک کشور را فرا می‌گیرد و دارای ماهیت اشتغال و استیلای زودگذر نبوده و هدف اصلی آن امحاء بی‌رحمانه بنیادهای فرهنگی، ملی و نظام‌های کشور هدف است. جنگ آینده با توجه به طرفین درگیر و مراحل و تحولات تاریخی دارای ماهیتی متفاوت خواهد بود (خان احمدی و خودسیانی، ۱۳۹۲: ۷۷).

در تعریف دیگر از جنگ آینده این چنین آمده است که چنین جنگی، جنگی شناخت محور و فناوری پایه است که از طریق هم‌افزایی قابلیت‌های دفاعی-امنیتی و اشراف اطلاعاتی در صحنه‌های سیال جغرافیایی و شبکه‌ای به صورت مستقیم، نیابتی، ائتلاف و یا یک بازیگر انجام می‌شود. این جنگ نوعی عملیات غافل‌گیرکننده است که با مداخله مستقیم و غیرمستقیم قدرت‌های بزرگ و استفاده حداکثری از گروه‌های فراملی و فروملی به منظور شکست راهبردی دشمن و نابودی زیرساخت‌های فرهنگی سیاسی اقتصادی نظامی و زیست‌محیطی اجرا می‌شود (رشید و همکاران، ۱۳۹۳: ۲۵). از طرفی جنگ آینده به جنگی اطلاق می‌شود که در پیش روی جوامع بشری قرار داشته، ضمن تمایز و تفاوت نسبی در

عناصر و ارکان و اهداف جنگ، نسبت به گذشته دارای ابعادی فراتر از جنگ نظامی صرف بوده (افزایش عامل اقتصادی، سیاست، فرهنگ فن‌آوری نوین و غیره) و در عمل بر دکترین‌های نوین متکی است و نقش عواملی همچون دور ایستایی، گسترش صحنه جغرافیا، سیالیت صحنه نبرد، کاهش زمان چرخه اقدام، شبکه‌محوری، استقرار دوردست، انطباق سطوح راهبردی، عملیاتی و تاکتیکی، کاهش تلفات و خسارات و غیره را برجسته‌تر می‌کند (سردار قدیر نظامی، جلسه خبرگی معاونت اطلاعات و امنیت س.ک. ن. م، ۱۳۹۳/۲/۸).

پیشینه تجربی

نتایج بررسی اولیه در مورد پیشینه و سوابق تحقیقات انجام شده از مراکز علمی و کتابخانه‌ای نشان داد که تاکنون تحقیق مشابهی انجام نشده است. برخی از پژوهش‌های مرتبط در ادامه آمده است؛

ضیغمی‌نژاد (۱۴۰۱) در تحقیق خود با عنوان "راهبردهای لجستیک (آمادوپشتیبانی) عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران" محقق با تحلیل محیط داخلی و خارجی فرماندهی مشترک، به دنبال تدوین راهبردهای لجستیک (آمادوپشتیبانی) عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران است. این تحقیق از نوع کاربردی توسعه‌ای و روش توصیفی با رویکرد تحلیلی است. برای تکمیل تحقیق از پرسشنامه‌ای با ۱۳۳ سؤال استفاده شد. بر همین اساس از تعداد ۱۳۳ عاملی که برای تدوین راهبردهای لجستیک عملیات مشترک آجا شناسایی و تثبیت گردید، تعداد ۳۳ عامل ضعف، ۲۲ عامل قوت، ۲۱ عامل فرصت و ۵۷ عامل تهدید در قالب ۹ مؤلفه محیط داخلی و خارجی، تشخیص داده شدند. در پایان، راهبردها با استفاده از تکنیک تحلیل محیطی تدوین و نسبت به تعیین اولویت‌بندی آن‌ها با استفاده از روش تاپسیس اقدام گردید. با تجزیه و تحلیل و تعیین موقعیت راهبردی سازمان و تحلیل شکاف، آجا در وضعیت تدافعی معطوف به تهدید قرار دارد. لذا نسبت به تدوین تعداد ۱۴ راهبرد و ارائه پیشنهادهایی در راستای حرکت از موقعیت موجود به موقعیت تهاجمی مطلوب اقدام شد.

ویسی و همکاران (۱۳۹۸) در تحقیقی با عنوان "ارائه الگوی آمادوپشتیبانی متناسب با نوع و ماهیت تهدیدهای آینده" بیان می‌دارند برای راهبردهای آینده‌نگر در حوزه آمادوپشتیبانی، مستلزم شناخت هر چه بیشتر ویژگی‌های آمادوپشتیبانی و اولویت‌بندی آن می‌باشد. در حال حاضر با توجه به ظهور الگوواره‌های جدید و تأثیر آن بر سازمان‌های نظامی به‌ویژه در حوزه آمادوپشتیبانی، شناسایی و تبیین ویژگی‌ها و اولویت‌های آمادوپشتیبانی با توجه به نوع و ماهیت تهدیدهای آینده به‌صورت علمی، مدون و به‌روز تعیین نشده است که

هدف اصلی این تحقیق است. این تحقیق از نظر نوع، کاربردی و از نظر روش، توصیفی و از نوع پیمایشی است و به صورت ترکیبی (کیفی-کمی) انجام شد.

زارعی و همکاران (۱۳۹۷) در تحقیقی با عنوان "شناسایی، آسیب شناسی و اولویت بندی معیارهای ارتقاء کیفیت دستگاه های آمادوپشتیبانی در جنگ های آینده (مطالعه ای در یکی از سازمان های نظامی)" بیان می دارد هدف اصلی این تحقیق بررسی و اولویت بندی معیارهای ارتقاء کیفیت دستگاه های آمادی در جنگ های آینده و مقایسه بین وضع موجود و وضع مطلوب شاخص ها و تحلیل شکاف بین آنها است. پژوهش پیش رو از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش و ماهیت انجام آن توصیفی از نوع پیمایشی هست. نتایج تحقیق نشان داد که در بین شاخص های مورد بررسی سه شاخص انعطاف پذیری، خوداتکایی و تداوم و استمرار بیشترین اهمیت را دارا هستند.

رستمی (۱۳۹۵) در مقاله ای با عنوان "تحول در ماهیت جنگ های آینده؛ جمهوری اسلامی ایران؛ سناریوها، فرصت ها و چالش ها" بیان می دارد تا زمانی که جمهوری اسلامی ایران بتواند اشراف همه جانبه ای بر فناوری های فعال در فضای سایبر داشته باشد و با توجه به تجربه بیشتر غرب در استفاده از این ابزارها، این حوزه ها در آینده از اهمیت بیشتری برخوردار خواهد بود. عده ای هم که معتقد به اهمیت جنگ رسانه ای در آینده هستند، بر این باورند که با توجه به اینکه مهم ترین نقطه قوت جمهوری اسلامی برخورداری از ارزش های دینی و فرهنگی و همچنین اعتماد عمومی است، دشمنان همه تلاش خود را در مسیر تضعیف این مقوله ها و در نتیجه تضعیف نظام به کار خواهند بست.

راعی (۱۳۹۳) در تحقیقی با عنوان "الگوی بازطراحی سامانه آماد و پشتیبانی در جنگ ناهمتراز با تأکید بر تداوم آماد" نتیجه می گیرد امروزه توجه به تداوم آماد در طراحی سامانه های آمادوپشتیبانی، به خصوص در جنگ های ناهمتراز، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. هدف از این تحقیق بررسی سامانه آمادوپشتیبانی یک سازمان نظامی در جنگ ناهمتراز و ارائه الگوی بازطراحی این سامانه با تأکید بر تداوم آماد است. رویکرد غالب تحقیق کیفی، روش تحقیق از نظر نوع توصیفی و شیوه اجرایی آن پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. در این تحقیق برای گردآوری داده ها از روش اسناد و مدارک کتابخانه ای، پرسش نامه و مصاحبه ساخت یافته استفاده شده است. یافته های تحقیق نشان داد که سامانه آمادوپشتیبانی هم به لحاظ ساختاری و هم به لحاظ زمینه ای نیازمند بازنگری است.

نکات اشتراک پیشینه های یاد شده با این مقاله عبارتند از: تدوین راهبردهای آمادوپشتیبانی و به خصوص جنگ های آینده بر حوزه شناخت جنگ های آینده و تدوین راهبرد در چارچوب نظری، تعیین راهبردهای آمادوپشتیبانی برای جنگ های آینده، اشتراک در

روش‌های جمع‌آوری داده‌ها عمدتاً متمرکز بر دو روش کتابخانه‌ای و میدانی با استفاده از ابزارهای مختلف مربوط به این دو روش اطلاعات مورد نیاز گردآوری و غالباً در چارچوب تحلیل توصیفی و تحلیلی به پاسخ مورد نظر دست یافته‌اند. نکات افتراق پیشینه‌های یاد شده شامل موارد زیر است؛ هیچ پیشینه‌ای به راهبردهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای جنگ‌های آینده اشاره‌ای نداشته است. از آنجایی که حاصل این مقاله باید تعیین راهبردهایی باشد که راه ارتقاء آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای جنگ‌های آینده را فراهم نماید، لذا اهداف و سؤالات این مقاله تفاوت و فرق اساسی با تمام پیشینه‌های بررسی شده دارد.

روش‌شناسی پژوهش

با توجه به اینکه پژوهش حاضر به دنبال درک و شناسایی راهبردهای آماد و پشتیبانی نیروی پدافند هوایی آجا برای جنگ‌های آینده است، از حیث هدف، یک تحقیق کاربردی محسوب می‌شود. همچنین، از نظر روش انجام، با ویژگی‌های روش توصیفی و به‌صورت آمیخته اجرا شده است. اطلاعات مورد نیاز این پژوهش از طریق روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی گردآوری شده است.

در مرحله نخست، محقق با استفاده از روش کتابخانه‌ای، اطلاعات را از طریق مطالعه و فیش‌برداری از کتب، نشریات و منابع اینترنتی مرتبط جمع‌آوری کرده است. سپس، در مرحله میدانی، اطلاعات لازم درباره جنگ‌های آینده و راهبردهای آماد و پشتیبانی ارتش جمهوری اسلامی ایران از طریق توزیع پرسشنامه و انجام مصاحبه با صاحب‌نظران گردآوری و مورد تحلیل قرار گرفته است. ابزار گردآوری اطلاعات در روش کتابخانه‌ای شامل بررسی اسناد، مدارک و سایت‌های معتبر اینترنتی بوده که با استفاده از فیش‌برداری انجام شده است. در روش میدانی نیز از فرم مصاحبه و پرسشنامه بهره گرفته شده است. به‌منظور افزایش روایی اسناد و مدارک مورد مطالعه، تلاش شده است صرفاً از منابعی استفاده شود که ارتباط مستقیم و کاملی با موضوع تحقیق دارند و بدون ابهام و پیچیدگی، محقق را در دستیابی به اهداف پژوهش یاری می‌دهند. همچنین، در جمع‌آوری داده‌ها، تأکید بر استفاده از منابع دست اول و کتب معتبری بوده است که توسط نویسندگان نام‌آشنا و از سوی مؤسسات انتشاراتی معتبر به چاپ رسیده‌اند. از این رو، اسناد و مدارک مورد استفاده از جمله منابع معتبر داخلی و خارجی با درجه اعتبار بالا محسوب می‌شوند.

داده‌های حاصل از منابع مختلف با یکدیگر و همچنین با نظرات متخصصان و صاحب‌نظران مصاحبه‌شونده تطبیق داده شده است تا میزان همگرایی آن‌ها مشخص گردد و

از این طریق، اعتبار منابع به اثبات برسد. روایی ابزار تحقیق بدین صورت تأیید شده است که سؤالات پرسشنامه به ده نفر از اساتید باتجربه ارائه شده و نظرات آنان نیز لحاظ گردیده است. کارشناسان و متخصصینی که حداقل ۲۰ سال سابقه خدمت و مدرک کارشناسی ارشد یا بالاتر داشته‌اند، برای پاسخگویی به پرسشنامه انتخاب شده‌اند. سؤالات به گونه‌ای طراحی شده‌اند که جنبه‌های کلیدی هدف تحقیق را تأمین نموده، ابهامات را به حداقل برسانند و اهداف کلی پژوهش را دنبال کنند. پایایی ابزار نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ تأیید شده است.

جامعه آماری این پژوهش شامل صاحب‌نظران و کارشناسانی است که با موضوع تحقیق آشنایی داشته و دارای حداقل ۲۰ سال سابقه خدمت، مدرک تحصیلی بالاتر از کارشناسی ارشد در حوزه‌ای مرتبط، تخصص در حداقل یکی از زمینه‌های آماد و پشتیبانی، راهبرد، جنگ‌های آینده و جایگاه سازمانی حداقل ۱۷ هستند. بر اساس این ویژگی‌ها، حجم نمونه خبرگان و صاحب‌نظران برای گردآوری داده‌های کیفی، مطابق با جامعه آماری، ۱۱ نفر و حجم نمونه پاسخ‌دهندگان به پرسش‌نامه برای گردآوری داده‌های کمی، ۵۴ نفر تعیین شده است. روش نمونه‌گیری در این پژوهش برای هر دو جامعه آماری، روش هدفمند قضاوتی است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، ابتدا اسناد و مدارک مرتبط با موضوع بررسی شده و داده‌ها با بهره‌گیری از نظرات جامعه خبرگی جمع‌آوری گردید. سپس، فرایند تدوین راهبردها در مراحل زیر دنبال شد:

تحلیل اسنادی؛ در این مرحله، اسناد بالادستی، کتاب‌ها و نشریات مرتبط با موضوع تحقیق بررسی شده و بر اساس آن‌ها، عوامل محیطی شامل ضعف‌ها، قوت‌ها، تهدیدات و فرصت‌ها، به همراه متغیرهای مؤثر بر آماد و پشتیبانی نیروی پدافند هوایی در جنگ‌های آینده استخراج گردید.

تحلیل محتوای مصاحبه‌ها؛ در این مرحله، داده‌های حاصل از مصاحبه با جامعه خبرگی مورد تحلیل محتوایی قرار گرفت و اهداف تحقیق، عوامل محیطی (ضعف‌ها، قوت‌ها، تهدیدات و فرصت‌ها) شناسایی شد.

جمع‌آوری و تحلیل داده‌های کمی؛ نظرات جامعه آماری تحقیق درباره متغیرهای تأثیرگذار و عوامل محیطی مرتبط، در قالب طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت گردآوری شد. سپس داده‌های پرسش‌نامه‌ها از طریق آمار توصیفی مورد تحلیل و ارزش‌گذاری قرار گرفت.

ارزیابی و تدوین راهبردها؛ در این مرحله، عوامل محیطی داخلی و خارجی نیروی پدافند با استفاده از تکنیک‌های ماتریس عوامل داخلی، خارجی و تحلیل محیط ارزیابی گردید.

همچنین وزن‌دهی در نرم‌افزار تاپسیس و رتبه‌بندی برای تعیین وضعیت موجود و تدوین راهبردهای مناسب در این حوزه بهره گرفته شد.

یافته‌های پژوهش

به منظور دستیابی به نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی برای جنگ‌های آینده پرسش‌نامه‌ای در قالب ۲۱۴ سؤال با استفاده از ادبیات تحقیق به شرح زیر طراحی گردید. از مجموع ۲۱۴ سؤال طراحی شده، ۱۱۲ سؤال به عوامل داخلی (۴۴ قوت و ۶۸ ضعف) و ۱۰۲ سؤال به عوامل خارجی (۳۰ فرصت و ۷۲ تهدید) مربوط بود. سپس با استفاده از روش‌های آمار توصیفی، جایگاه وضعیت موجود و درجه اهمیت هر کدام از مؤلفه‌ها و گویه‌ها مشخص گردید.

جدول ۱. مؤلفه‌های محیط داخلی و خارجی

محیط	مؤلفه	تعداد سؤالات
محیط داخلی	نیروی انسانی و فرهنگ سازمانی	۳۰
	منابع، قابلیت تجهیزات و فناوری	۳۷
	ساختار، سامانه‌ها و روش‌ها	۴۵
	عوامل علم و فناوری	۲۹
	عوامل اجتماعی- فرهنگی	۸
	عوامل سیاسی	۶
	عوامل اقتصادی	۱۵
	عرضه کنندگان	۷
	گروه‌های ذی‌نفع	۳۷
جمع		۲۱۴

جدول ۲. جدول محاسبه امتیاز موزون و تلفیق عوامل داخلی

شاخص‌ها (نقاط قوت)	ضریب اهمیت (وزن)	وضع موجود (رتبه)	امتیاز موزون
وجود تجربیات ارزشمند آمادوپشتیبانی در دوران دفاع مقدس و جنگ‌های اخیر	۰.۰۲۸	۳.۹۴	۰.۱۲۴
وجود نیروی انسانی ولایی، مؤمن، متعهد، متخصص و توانمند در حوزه آمادوپشتیبانی	۰.۰۳	۳.۴۳	۰.۱۰۵
حضور کارشناسان متبحر در حوزه آمادوپشتیبانی جهت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای جنگ‌های آینده	۰.۰۲۸	۳.۷۹	۰.۱۰۸

۰.۰۹۹	۳.۶۱	۰.۰۲۷	امکانات هدایت هوشمند یگان‌ها و سازمان‌های تابعه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند
۰.۱۰۴	۳.۷۳	۰.۰۲۸	وضعیت بهره‌گیری از مراکز علمی، پژوهشی به‌منظور تعریف و اجرای پروژه‌های تحقیقاتی و صنعتی و هم‌چنین طراحی و تولید سامانه‌های آمادوپشتیبانی نیروی پدافند برای جنگ‌های آینده
۰.۱۰۵	۳.۵۸	۰.۰۲۹	امکان رصد برنامه‌های توسعه‌ای و اقدامات مرتبط جهت رسیدن به اهداف تعیین شده در حوزه آمادوپشتیبانی
۰.۱۰۶	۳.۴۹	۰.۰۳	امکان بهره‌گیری از فرایندها و روش‌های ستادی به منظور ایجاد هماهنگی در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند
۰.۰۹۷	۳.۴۸	۰.۰۲۸	وضعیت برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های آموزشی متناسب با مطالبات آمادوپشتیبانی برای جنگ‌های آینده
۰.۰۹۵	۳.۶۲	۰.۰۲۶	بهره‌گیری از منابع اطلاعاتی آشکار در حوزه آمادوپشتیبانی به- منظور رصد و آمادگی برای جنگ‌های آینده
۰.۱۱۳	۳.۸۳	۰.۰۲۹	امکان دسترسی به منابع اطلاعاتی، تجهیزات متنوع و متعدد در اختیار کشورهای رقیب در حوزه آمادوپشتیبانی برای جنگ‌های آینده
۱.۰۵۶			مجموع
امتیاز موزون	وضع موجود (رتبه)	ضریب اهمیت(وزن)	شاخص‌ها (نقاط ضعف)
۰.۰۴۹	۱.۷۹	۰.۰۲۷	وضعیت مدیریت و هدایت اقدامات در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند
۰.۰۵۴	۱.۹۷	۰.۰۲۶	وضعیت نظارت تخصصی بر عملکرد یگان‌ها در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند
۰.۰۶۷	۱.۵۲	۰.۰۴۱	نگرش به موضوع آمادوپشتیبانی در نیروی پدافند
۰.۰۳۵	۱.۲۷	۰.۰۲۶	وجود سازوکارهای استفاده از توانمندی‌های تخصصی کارکنان در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند
۰.۰۶۱	۱.۸۹	۰.۰۳۱	وجود دکترین و آیین‌نامه‌های مرتبط در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند
۰.۰۵۹	۱.۹۴	۰.۰۳	وضعیت تبیین و تعیین تاکتیک‌ها و تکنیک‌های آمادوپشتیبانی
۰.۰۴۰	۱.۳۹	۰.۰۲۸	نوآوری‌ها و ایجاد فکر و ابتکار در تاکتیک‌ها و تکنیک‌های آمادوپشتیبانی نیروی پدافند
۰.۰۴۵	۱.۶۷	۰.۰۲۷	کفایت و تناسب قوانین، مقررات، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل- های آمادوپشتیبانی نیروی پدافند با توجه به سیر تحول جنگ-

های آینده			
وجود مراجع و منابع علمی / نظامی داخلی و خارجی در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند برای جنگ‌های آینده	۰.۰۲۳	۱.۱۹	۰.۰۲۹
تناسب ساختار آمادوپشتیبانی نیروی پدافند با مأموریت‌های محوله	۰.۰۳۱	۱.۹۷	۰.۰۶۳
میزان تداخل و موازی‌کاری ساختاری در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند	۰.۰۲۹	۱.۶۴	۰.۰۴۸
میزان پاسخ‌گویی طرح‌های آمادوپشتیبانی نیروی پدافند برای جنگ‌های آینده	۰.۰۳۱	۱.۴۹	۰.۰۴۶
وضعیت پایداری و امنیت سامانه‌های آمادوپشتیبانی نیروی پدافند	۰.۰۲۸	۱.۰۶	۰.۰۳۲
وضعیت اشرافیت فرماندهان بر آمادوپشتیبانی نیروی پدافند	۰.۰۲۷	۱.۴۹	۰.۰۴۴
وضعیت هم‌افزایی و تبادل اطلاعات بین آمادوپشتیبانی نیروی پدافند و سازمان‌های لشکری و کشوری	۰.۰۲۶	۱.۳۷	۰.۰۳۶
طولانی بودن فرآیندهای ایجاد هماهنگی در مواقع بحران	۰.۰۲۵	۱.۹۲	۰.۰۴۸
میزان کمی و کیفی سامانه‌های تخصصی مورد نیاز	۰.۰۲۶	۱.۰۶	۰.۰۲۹
وضعیت آموزش‌های ارایه شده در مراکز آموزشی نیروی پدافند در حوزه آمادوپشتیبانی	۰.۰۲۶	۱.۳۴	۰.۰۳۷
وضعیت آموزش‌ها، آموزه‌ها و معلومات موردنیاز در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند	۰.۰۲۴	۱.۱۹	۰.۰۲۹
میزان اعتبارات واگذاری و تناسب آن در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند با توجه به طیف وسیع جنگ‌های آینده	۰.۰۳۱	۱.۰۹	۰.۰۳۶
مجموع	۰.۸۷۷		
مجموع اوزان موزون قوت‌ها و ضعف‌ها	۱		۱.۹۳۳

الف) تحلیل وضع موجود عوامل داخلی؛ با محاسبات صورت گرفته و میانگین عوامل داخلی و از طرفی با توجه به جمع امتیازات موزون محاسبه شده در جداول فوق، (نمره دریافتی در وضعیت موجود عوامل داخلی در مؤلفه‌ها کمتر از ۳ به دست آمده)، این طور استنباط و نتیجه‌گیری می‌گردد که: آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران از نظر عوامل داخلی مجموعاً دارای ضعف بوده و در وضعیت خوبی قرار ندارد.

جدول ۳. جدول محاسبه امتیاز موزون و تلفیق عوامل خارجی

شاخص‌ها (فرصت‌ها)	ضریب (اهمیت وزن)	وضع (موجود رتبه)	امتیاز موزون
استفاده از نخبگان و صاحب‌نظران و برخی مراکز پژوهشی و علمی در سطح کشور	۰.۰۴۲	۳.۵۸	۰.۱۵۱
وجود شرکت‌های دانش‌بنیان به منظور همکاری با آمادوپشتیبانی	۰.۰۴۱	۳.۴۹	۰.۱۴۴

			نیروی پدافند به منظور طراحی و تولید تجهیزات مورد نیاز برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۱۴۹	۳.۷۳	۰.۰۴	امکان بهره‌گیری از فناوری‌های تجاری پیشرفته در سامانه‌های آمادوپشتیبانی برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۱۳۱	۳.۴۸	۰.۰۳۷	وجود پتانسیل و ظرفیت‌های لازم جهت امکان‌سنجی طراحی و تولید تجهیزات مورد نیاز برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۱۳۶	۳.۶۲	۰.۰۳۷	وجود توانمندی نسبی در مهندسی معکوس و ساخت نمونه تجهیزات آمادوپشتیبانی خارجی مشابه
۰.۱۷۹	۳.۶۲	۰.۰۵۰	وجود تدابیر و فرامین فرماندهی معظم کل قوا
۰.۱۴۹	۳.۷۸	۰.۰۴۰	وجود اسناد بالادستی، برنامه‌ها، قوانین و اقدامات حمایتی در رابطه با آمادگی‌های علمی و عملی در حوزه آمادوپشتیبانی برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۱۴۴	۳.۸۱	۰.۰۳۹	جغرافیای مناسب در زمینه ساخت دپوهای آمادی و پشتیبانی و به-کارگیری تجهیزات برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۱۴۱	۳.۸۳	۰.۰۳۸	امکان استفاده از توان کشورهای همسو و برخی کشورهای پیشرفته برای رسیدن به تجهیزات و فناوری‌های آمادوپشتیبانی برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۱۲۸	۳.۴۹	۰.۰۳۷	استفاده از روابط سیاسی موجود با کشورهای هم‌راستا و همسو در جهت تکمیل نیازمندی‌های آمادوپشتیبانی برای جنگ‌های آینده
۱.۴۵۲			مجموع
شاخص‌ها (تهدیدها)	درجه اهمیت (وزن)	وضع موجود (رتبه)	امتیاز موزون
محدودیت انتقال فناوری و خرید برخی از سامانه‌ها و تجهیزات در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند	۰.۰۴۴	۱.۳۷	۰.۰۶۰
میزان شکاف علوم و فناوری‌های آمادوپشتیبانی خودی با دشمن مرتبط با جنگ‌های آینده	۰.۰۳۸	۱.۳۹	۰.۰۵۵
وضعیت فناوری‌ها و زیرساخت‌های بومی در شرکت‌های دانش بنیان و صنایع داخلی در حوزه آمادوپشتیبانی	۰.۰۳۹	۱.۷۹	۰.۰۶۸
رشد روزافزون علوم و فناوری‌ها در حوزه‌های مختلف آمادوپشتیبانی برای پشتیبانی از جنگ‌های آینده	۰.۴۰	۱.۳۹	۰.۰۵۵
وضعیت فناوری‌های بکار رفته در برخی سامانه‌های تولید شده در صنایع دفاعی کشور در حوزه آمادوپشتیبانی	۰.۰۳۸	۱.۰۶	۰.۰۴۰
وضعیت استانداردهای صنعتی و نظامی در طراحی و ساخت	۰.۰۳۷	۲.۱	۰.۰۷۷

			سامانه‌های آمادوپشتیبانی
۰.۰۸۵	۱.۹۷	۰.۰۴۳	توانمندی ودجا در پوشش نیازمندی‌های آمادوپشتیبانی
۰.۰۷۷	۱.۹۲	۰.۰۴۱	استفاده گسترده نیروهای منطقه و فرمانطقه‌ای از توانمندی آمادوپشتیبانی
۰.۰۴۳	۱.۰۶	۰.۰۳۹	استفاده از قدرت نرم و هوشمند دشمنان علیه جبهه مقاومت انقلاب اسلامی و تاثیر آن بر کمیت و کیفیت آمادوپشتیبانی نیروی پدافند برای جنگ‌های آینده
۰.۰۶۲	۱.۶۷	۰.۰۳۸	وضعیت آمایش سرزمینی در آمایش آمادوپشتیبانی به‌منظور استفاده حداکثری استفاده از قابلیت‌های جغرافیایی در آمادوپشتیبانی برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۰۵۰	۱.۳۴	۰.۰۳۹	تناسب سهم بودجه آمادوپشتیبانی با توجه به طیف گسترده جنگ-های آینده
۰.۰۴۳	۱.۱۹	۰.۰۳۶	میزان تحقق اعتبارات آمادوپشتیبانی به‌منظور راه‌اندازی و اجرای طرح‌های مورد نیاز برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۰۴۴	۱.۱۹	۰.۰۳۹	وضعیت اعتباری ودجا به‌منظور طراحی و تولید تجهیزات مورد نیاز آمادوپشتیبانی برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۰۴۸	۱.۲۷	۰.۰۳۸	وضعیت پروژه‌های تحقیقاتی و منجر به تولید محصول انبوه شدن در حوزه آمادوپشتیبانی برای مقابله با جنگ‌های آینده
۰.۰۷۰	۱.۷۹	۰.۰۴۰	پاسخ‌گویی تیراژ محصولات و تجهیزات تولیدی در صنایع دفاع در حوزه آمادوپشتیبانی
۰.۰۴۶	۱.۱۹	۰.۰۳۷	وضعیت پیشرفت فناوری ودجا در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند برای جنگ‌های آینده
۰.۹۲۳			مجموع
۲.۳۷۵		۱	مجموع اوزان موزون فرصت‌ها و تهدیدها

ب) تحلیل وضع موجود عوامل خارجی؛ با محاسبات صورت گرفته و میانگین عوامل خارجی و از طرفی با توجه به جمع امتیازات موزون محاسبه‌شده در جداول فوق (نمره دریافتی در وضعیت موجود کمتر از ۳ به‌دست‌آمده)، لذا این‌طور استنباط و نتیجه‌گیری می‌گردد که: آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران از نظر عوامل خارجی، دارای تهدید بوده و در وضعیت مناسبی نیست و از نظر عوامل خارجی در مجموع دچار تهدید است.

ردیف	راهبرد
۳	ارتقاء سطح تعاملات و همیاری‌های آموزشی و تحقیقاتی با کشورهای همسو و بهره‌گیری از تجارب کشورهای درگیر با جنگ به‌منظور دستیابی به تاکتیک‌ها، تکنیک‌ها و فناوری‌های نوین در حوزه آمادوپشتیبانی به‌منظور رویارویی با جنگ‌های آینده
۴	اصلاح و بازنگری در ساختار سازمانی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش برای جنگ‌های آینده به‌منظور ایجاد فضای لازم برای به‌کارگیری نیروی انسانی متخصص و رسیدن به سازمانی با ویژگی‌های کیفی، روزآمد و پویا، هماهنگ و منسجم، هوشمند و پاسخ‌گو، دانش‌محور و شایسته‌گرا
۵	طراحی و تولید تجهیزات مبتنی بردانش و فناوری روز دنیا با بهره‌گیری از سازمان‌های تحقیقات و جهاد خودکفایی و مراکز پژوهشی و تولید علوم و فنون نیروی پدافند هوایی و تعامل با شرکت‌های فناور و دانش‌بنیان داخلی در حوزه آمادوپشتیبانی
۶	ارتقاء دانش و مهارت فرماندهان، مدیران و کارکنان صف و ستاد آمادوپشتیبانی با توسعه تحول و بهینه‌سازی نظام آموزشی و بهره‌گیری از مراکز آموزشی و دانشگاهی حوزه جنگ‌های آینده و سایر سازمان‌های لشکری و کشوری
۷	توسعه کمی و کیفی نیروی انسانی متخصص و کارآمد در حوزه آمادوپشتیبانی با تدوین و اجرای طرح توسعه منابع انسانی و ایجاد زمینه‌های رشد و عوامل انگیزشی
۸	دستیابی به آخرین یافته‌ها و فناوری‌ها در حوزه آمادوپشتیبانی و شکست انحصار کشورهای بیگانه در فناوری‌های کلیدی حوزه جنگ‌های آینده با توسعه کمی و کیفی مراکز تحقیقاتی و پژوهشی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش و گسترش تعامل اصولی و منطقی با سایر مراکز علمی و تحقیقاتی داخل و خارج از کشور با رعایت ملاحظات امنیتی
۹	حفظ اشراف اطلاعاتی و پایش مستمر جنگ‌ها به‌منظور رصد و شناسایی ابعاد، روش‌ها و ابزارهای آمادوپشتیبانی مورد استفاده به وسیله توسعه کمی و کیفی مراکز و سامانه‌های جمع-آوری، پردازش و تولید اطلاعات آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش

جدول ۵. راهبردهای ناحیه رقابتی

ردیف	راهبرد
۱	کسب برتری و توان رویارویی با جنگ‌های آینده با بهبود نظام طرح‌ریزی، برنامه‌ریزی و تقدم و اولویت‌گذاری، تخصیص منابع مورد نیاز به طرح‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش
۲	ارتقاء توانمندی آمارسانی و پشتیبانی به‌منظور رویارویی با جنگ‌های آینده با طراحی و تولید سامانه‌های کارآمد و پیشرفته و با تکیه بر منابع داخلی، فناوری‌های بومی و بهره‌گیری از شرکت-های دانش‌بنیان و فناور داخلی فعال در حوزه آمادوپشتیبانی
۳	افزایش توانمندی در کنترل حوادث و بحران‌های ناشی از جنگ‌های آینده در کوتاه‌ترین زمان

ردیف	راهبرد
	ممکن با هماهنگ‌سازی و شبیه‌سازی مراکز و سامانه‌های پردازشی جنگ‌های آینده و ایجاد و تجهیز مراکز و تیم‌های آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش
۴	توسعه و ارتقاء سطح کمی و کیفی مراکز تحقیقاتی و پژوهشی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش در حوزه جنگ‌های آینده با تقویت و گسترش زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری فعالیت‌های پژوهشی و کاربردی نمودن یافته‌های علمی در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش برای جنگ‌های آینده
۵	تحول و بازنگری در نظام آموزشی و تربیتی به‌منظور افزایش گسترش دانش، بینش، مهارت‌ها و قابلیت‌های فردی و یگانی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش متناسب با جنگ‌های آینده
۶	ایجاد شبکه فرماندهی و کنترل تخصصی مقابله با بحران‌های ناشی از جنگ‌های آینده به‌منظور هدایت، نظارت و کنترل متمرکز و یکپارچه اقدامات سطوح مختلف سازمانی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش در رویارویی با جنگ‌های آینده و با بهره‌گیری از زیرساخت‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات در سطح نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران
۷	تقویت اشراف اطلاعاتی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش بر جنگ‌های آینده به وسیله توسعه کمی و کیفی مراکز و سامانه‌های جمع‌آوری، پردازش و تولید اطلاعات و افزایش توانمندی در رصد و شناسایی ابعاد، روش‌ها و ابزارهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش برای جنگ‌های آینده
۸	تأمین و تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد در حوزه جنگ‌های آینده با تدوین و اجرای طرح‌های توسعه‌ای منابع انسانی و ایجاد زمینه‌های رشد و عوامل انگیزشی کارکنان آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

جدول ۶. راهبردهای ناحیه محافظه‌کاری

ردیف	راهبرد
۱	ارتقاء سطح علمی، مهارتی و تخصصی کارکنان آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش برای جنگ‌های آینده با بهره‌گیری از دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز آموزشی نیروی پدافند هوایی ارتش، روزآمدسازی متون، محتوی و تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی
۲	اشرافیت اطلاعاتی بر کشورهای هدف و به‌روز رسانی بانک اطلاعات آمادوپشتیبانی با ارتقاء توانمندی‌های اطلاعاتی و افزایش تعاملات اطلاعاتی با کشورهای همسو و هم‌پیمان
۳	افزایش توانمندی آمارسانی و پشتیبانی رویارویی با جنگ‌های آینده به‌وسیله بهینه‌سازی تجهیزات موجود، مهندسی معکوس محصولات خرید از خارج، تعامل با شرکت‌های فناور و دانش بنیان و استفاده از زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های علمی و پژوهشی صنایع آمادوپشتیبانی نظامی و تجاری
۴	بهره‌گیری از اساتید و نخبگان کشور جهت بهره‌گیری از آنها در اجرای طرح‌های پژوهشی و ارتقاء دانش کارکنان، کاربران و متخصصین حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش برای جنگ-

ردیف	راهبرد
	های آینده
۵	تأمین و تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد در حوزه آمادوپشتیبانی و ایجاد زمینه‌های رشد و عوامل انگیزشی آنها با توسعه سازمانی متناسب و اصلاح روش‌های سازماندهی و به‌کارگیری کارکنان متخصص در حوزه آمادوپشتیبانی
۶	ساماندهی و توسعه سازمان‌های تحقیقات و جهاد خودکفایی نیروی پدافند هوایی ارتش در جهت ارتقاء فناوری‌های بومی و تأمین نیازمندی‌های تجهیزاتی حوزه آمادوپشتیبانی
۷	افزایش اعتبارات و تقدم تخصیص بودجه به طرح‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای حوزه آمادوپشتیبانی به-منظور ارتقاء توانمندی تجهیزاتی و ساختاری آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش برای جنگ-های آینده
۸	اصلاح نظام طرح‌ریزی، برنامه‌ریزی در حوزه آمادوپشتیبانی و بازنگری در ساختارها، روش‌های سازمانی و مدیریتی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش به‌منظور حذف فعالیت‌های موازی، چابک‌سازی، منعطف‌سازی و متناسب‌نمودن ساختار آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش برای جنگ‌های آینده

جدول ۷. راهبردهای بخشی تدافعی

ردیف	راهبرد
۱	افزایش توانمندی و کارآمدی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی در آمادوسانی و پشتیبانی سریع و مؤثر به جنگ‌های آینده از طریق بازنگری در ساختارها و روش‌های سازمانی یگان‌ها و سامانه‌های تابعه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی و اصلاح نظام طرح‌ریزی، برنامه‌ریزی به‌منظور حذف فعالیت‌های موازی، چابک‌سازی، منعطف‌سازی و متناسب نمودن ساختار آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی برای جنگ‌های آینده
۲	رشد و توسعه منابع انسانی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی در حوزه جنگ‌های آینده از طریق جذب نیروی انسانی متخصص، ارتقاء دانش تخصصی کارکنان، به‌کارگیری نخبگان و صاحب‌نظران حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی و توسعه سازمانی متناسب با انواع، تاکتیک‌ها و تکنیک‌های جنگ‌های آینده به‌منظور به‌کارگیری مناسب سرمایه‌های انسانی در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی
۳	ارتقاء توانمندی آمادی و تاب‌آوری آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی در مقابله با جنگ‌های آینده با بهره‌گیری از کلیه ظرفیت‌های موجود سازمانی، به‌کارگیری تاکتیک‌ها و تکنیک‌های آمادوپشتیبانی ابتکاری و قابلیت محور و تعامل و هم‌افزایی آمادوپشتیبانی با سایر سازمان‌های لشکری و کشوری به‌منظور افزایش توانمندی آمادوسانی و پشتیبانی به‌موقع آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی در برابر جنگ‌های آینده
۴	ارتقاء سطح دانش و مهارت فرماندهان، مدیران و کارکنان متخصص در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی

ردیف	راهبرد
	پدافند هوایی از طریق برگزاری رزمایش‌های تخصصی، کاربردی نمودن آموزش‌ها، متناسب با نیاز آمادوپشتیبانی یگان‌ها، تجدیدنظر در نظام آموزشی، به‌روزرسانی منابع آموزشی، پیش‌بینی واحدهای درسی در حوزه آمادوپشتیبانی رویارویی با جنگ‌های آینده، ارزیابی مستمر عملکرد آموزشی و تعامل با مراکز آموزشی و پژوهشی کشور در حوزه‌های آمادوپشتیبانی برای جنگ‌های آینده به‌منظور افزایش توانمندی فرماندهان، مدیران و کارکنان متخصص در طرح‌ریزی، هدایت، اجرا و نظارت بر اقدامات آمادوپشتیبانی برای رویارویی با جنگ‌های آینده
۵	ارتقاء آموزش‌ها، آموزه‌ها و معلومات فرماندهان، مدیران و کارکنان آمادوپشتیبانی در رده‌های راهبردی، عملیاتی و تاکتیکی نیروی پدافند هوایی ارتش در زمینه جنگ‌های آینده از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی، نمایشگاه‌ها، همایش‌ها، چاپ بولتن و فصلنامه‌های تعاملی، به‌صورت هدفمند و برنامه‌ریزی شده به‌منظور فرهنگ‌سازی و آشنا نمودن آنها با قابلیت‌ها، تاکتیک‌ها و تکنیک‌های آمادوپشتیبانی رویارویی با جنگ‌های آینده
۶	افزایش توانمندی سامانه‌های آمادوپشتیبانی برای رویارویی با جنگ‌های آینده به‌وسیله بهینه‌سازی سامانه‌های موجود، مهندسی معکوس محصولات خرید از خارج، تعامل با شرکت‌های فناور و دانش‌بنیان و استفاده از زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های علمی و پژوهشی آمادوپشتیبانی نظامی و تجاری کشور به‌منظور تأمین مطالبات آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش در حوزه جنگ‌های آینده
۷	ساماندهی و توسعه مراکز تحقیقاتی و پژوهشی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش در جهت ارتقاء فناوری‌های بومی و تأمین نیازمندی‌های سامانه‌های حوزه آمادوپشتیبانی برای جنگ‌های آینده با اصلاح ساختارها و نهادهای علم و فناوری آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش، تعامل با شرکت‌های دانش‌بنیان، مراکز تحقیقاتی و پژوهشی نیروی پدافند هوایی ارتش و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای مشارکت فعال مراکز تحقیقاتی و توسعه‌ای نیروی پدافند هوایی ارتش در تولید علوم، نوآوری آمادوپشتیبانی و فناوری‌های برتر ساز در حوزه جنگ‌های آینده
۸	تقویت و توسعه دیپلماسی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش از طریق افزایش همکاری و تعاملات در زمینه‌های آمادوپشتیبانی با کشورهای دوست و همسو به‌منظور دستیابی به آخرین دستاوردهای حوزه جنگ‌های آینده
۹	ارتقاء توانمندی تجهیزاتی و ساختاری آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش در مقابله با جنگ‌های آینده از طریق افزایش اعتبارات و تقدم تخصصی بودجه به طرح‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای حوزه آمادوپشتیبانی متناسب با حجم، نوع و شدت جنگ‌های آینده
۱۰	افزایش اشراف اطلاعاتی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش بر حوزه‌های مختلف جنگ‌های آینده با بهره‌گیری از کلیه ظرفیت‌های اطلاعاتی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش و ایجاد تعامل و هم‌افزایی اطلاعاتی با سایر سازمان‌های لشکری و کشوری به‌منظور پایش و رصد جنگ‌های آینده و تکمیل بانک اطلاعات مرتبط

اولویت‌بندی راهبردها به روش تاپسیس؛ بر اساس این تکنیک، راهبردها طی پنج مرحله (۱- تشکیل ماتریس تصمیم‌گیری نرمال شده ۲- تشکیل ماتریس تصمیم‌گیری وزنی نرمال شده ۳- تعیین پاسخ ایده‌آل و پاسخ منفی ایده‌آل ۴- محاسبه معیار تمایز و محاسبه نزدیکی نسبی به پاسخ ایده‌آل و ۵- رتبه‌بندی به ترتیب مطلوبیت) نهایتاً به شرح جدول شماره (۸) اولویت‌بندی شدند؛

جدول ۸. رتبه‌بندی به ترتیب مطلوبیت

رتبه	Ci	Si-	Si+	راهبرد
۱	۰.۹۲۹۶۱۰	۰.۰۰۰۱۳۳	۰.۰۰۰۰۳۸	۵S
۲	۰.۷۷۵۱۵۷	۰.۰۰۰۰۴۵	۰.۰۰۰۰۷۷	۶S
۳	۰.۶۰۶۱۷۹	۰.۰۰۰۰۵۰	۰.۰۰۰۰۷۰	۱۰S
۴	۰.۵۴۵۱۸۶	۰.۰۰۰۱۶۰	۰.۰۰۰۰۱۲	۴S
۵	۰.۵۲۷۱۰۶	۰.۰۰۰۰۷۱	۰.۰۰۰۰۶۴	۱S
۶	۰.۵۰۳۳۶۲	۰.۰۰۰۰۲۰	۰.۰۰۰۱۴۵	۲S
۷	۰.۴۱۳۹۵۰	۰.۰۰۰۰۳۱	۰.۰۰۰۱۳۱	۹S
۸	۰.۳۶۸۹۵۴	۰.۰۰۰۰۲۵	۰.۰۰۰۱۲۴	۷S
۹	۰.۳۱۲۶۳۴	۰.۰۰۰۰۳۵	۰.۰۰۰۱۱۸	۳S
۱۰	۰.۲۳۰۴۶۷	۰.۰۰۰۱۰۰	۰.۰۰۰۰۶۵	۸S

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تدوین راهبردهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای جنگ‌های آینده انجام گردید. بر اساس تجزیه و تحلیل به‌عمل آمده در نهایت با تشکیل گروه‌های خبرگی، تعداد ۱۰ راهبرد نهایی به ترتیب اولویت به شرح زیر تدوین گردیده است.

راهبرد اول: تقویت و توسعه ساختارها و بازنگری و اصلاح فرآیندها، روش‌های سازمانی و مدیریتی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به منظور افزایش توانمندی و کارآمدی در آمادوسازی و پشتیبانی سریع و مؤثر برای جنگ‌های آینده

راهبرد دوم: ارتقاء دانش راهبردی فرماندهان، مدیران و کارشناسان و افزایش سطح مهارتی و تخصصی کارکنان آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در آمادوسازی و پشتیبانی به‌موقع یگان‌های پدافندی برای جنگ‌های آینده

راهبرد سوم: ایجاد تقویت و توسعه دیپلماسی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با کشورهای همسو به منظور افزایش هم‌یاری و تعاملات آمادوپشتیبانی در حوزه جنگ‌های آینده بر اساس سیاست‌های دفاعی امنیتی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران

راهبرد چهارم: تأمین، تخصیص و واگذاری اعتبارات مورد نیاز بر اساس برنامه‌ها و طرح‌های مصوب آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران متناسب با حجم، نوع و شدت جنگ‌های آینده

راهبرد پنجم: ایجاد توسعه و افزایش ظرفیت‌ها و توانمندی‌های حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای جنگ‌های آینده

راهبرد ششم: جذب و تربیت نیروی انسانی متخصص و آموزش‌دیده حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای جنگ‌های آینده در زمینه‌های مدیریتی، کاربری، تعمیراتی

راهبرد هفتم: حفظ و توسعه اشراف اطلاعاتی حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای جنگ‌های آینده

راهبرد هشتم: تعامل و هم‌افزایی در زمینه‌های آمارسانی، پشتیبانی، اطلاعاتی، پژوهشی، علمی و فناوری با سایر سازمان‌های لشکری و کشوری در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای جنگ‌های آینده

راهبرد نهم: ارتقاء مراکز تحقیقاتی و پژوهشی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به مراکز تحقیقاتی ممتاز، کارآمد و پیشرو در تولید و توسعه علم و فناوری حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

راهبرد دهم: تجهیز آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به سامانه‌ها و تجهیزات پیشرفته رویارویی با جنگ‌های آینده با تأکید بر تولید بومی، بهره‌گیری از فناوری‌های برترساز و بهینه‌سازی تجهیزات و سامانه‌های موجود در ادامه پیشنهادهای اجرایی برای هر راهبرد ارایه شده است؛

(۱) معاونت نیروی انسانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با تعامل با معاونت طرح و برنامه و بودجه نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و همچنین معاونت نیروی انسانی ارتش جمهوری اسلامی ایران با افزایش سهمیه جذب نیروهای متخصص، تعدیل جابه‌جایی و انتقال کارکنان متخصص حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران نسبت به تکمیل سقف سازمانی یگان‌های تخصصی

حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران برای رویارویی با جنگ‌های آینده اقدام نمایند.

۲) معاونت طرح و برنامه و بودجه نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران ضمن پیش‌بینی ساختار سازمان و تجهیزات متناسب با جنگ‌های آینده در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران با تعامل با معاونت طرح و برنامه و بودجه ارتش جمهوری اسلامی ایران و همچنین سایر معاونت‌های ستاد فرماندهی کل ارتش جمهوری اسلامی ایران اقدام به اصلاح و بهبود روش‌های سازمانی حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و پرهیز از فعالیت‌های موازی در حوزه رویارویی با جنگ‌های آینده به‌منظور آمادوسانی سریع، و مؤثر به یگان‌ها و مناطق پدافندی نمایند.

۳) معاونت طرح و برنامه و بودجه نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در مسیر عملیاتی نمودن راهبردهای ارائه شده در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری برای جنگ‌های آینده نسبت به اخذ و تخصیص بودجه و همچنین اختیارات قانونی کافی در راستای حفظ و تقویت مستمر آمادگی همه‌جانبه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری برای جنگ‌های آینده هماهنگی لازم را با مبادی ذی‌ربط به‌عمل آورند.

۴) معاونت طرح و برنامه و بودجه نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی با همکاری معاونت آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی همچنین کسب مجوز از رده‌های متناظر خود در ستاد فرماندهی کل ارتش جمهوری اسلامی ایران و ستاد کل نیروهای مسلح در خصوص خرید تعداد محدودی از سامانه‌ها و تجهیزات اثرگذار با فناوری روز از خارج از کشور به منظور مهندسی معکوس و بومی‌سازی فناوری‌ها در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری برای کسب آمادگی در رویارویی با جنگ‌های آینده اقدام نمایند.

۵) فرماندهی آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی با تعامل با معاونت آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی اقدام به تدوین مطالعات راهبردی و الگوی تجهیزاتی و سامانه‌های خودحفاظتی در حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری برای کسب آمادگی در رویارویی با جنگ‌های آینده اقدام نمایند.

۶) با توجه به افزایش و گسترش طیف جنگ‌های آینده شایسته است که فرماندهی و معاونت آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی با همکاری معاونت‌های

اطلاعات و عملیات نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی با دقت نظر فراوان نسبت به رصد و تحلیل جنگ‌های آینده اقدام نمایند و تغییرات محیطی را همواره در مسیر برنامه-ریزی، اجرا و ارزیابی راهبردهای آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری برای کسب آمادگی در رویارویی با جنگ‌های آینده لحاظ نمایند.

۷) معاونت‌های آمادوپشتیبانی، اطلاعات و تربیت و آموزش نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی تحلیل‌های محیطی و همچنین مؤلفه‌ها، عوامل و شاخص‌های احصاء شده در این پژوهش را در تدوین دکترین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط لحاظ نمایند.

۸) معاون آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی با محوریت معاونت تحقیقات و جهاد خودکفایی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی با در نظر گرفتن ملاحظات امنیتی و کسب مجوزهای لازم از مبادی ذی‌ربط اقدام به سیاست‌گذاری و هدف‌گذاری در چگونگی برون‌سپاری پروژه‌های تحقیقاتی حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری برای کسب آمادگی در رویارویی با جنگ‌های آینده و همچنین شناسایی و جذب دانشمندان و نخبگان (داخلی و خارجی) در این حوزه نمایند.

۹) معاونت‌های آموزش و آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی در رابطه با تدوین، بازنگری، اصلاح و اجرایی نمودن برنامه‌های آموزشی واقع‌بینانه و برگزاری همایش‌ها و رزمایش‌های تخصصی حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری برای کسب آمادگی برای جنگ‌های آینده هماهنگی لازم را به‌عمل آورند.

۱۰) معاونت‌های تربیت و آموزش نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی با همکاری و کسب مجوزهای لازم از مبادی ذی‌ربط اقدام به اعزام تعداد محدودی از فرماندهان و اساتید متخصص حوزه آمادوپشتیبانی نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی به سایر کشورهای صاحب فناوری در جهت بهره‌گیری از دانش و تجربیات آمادوپشتیبانی آن‌ها در جنگ‌های آینده نمایند.

تشکر و قدردانی

از زحمات اساتید محترم راهنما دکتر وحید ریاضی و مشاورین محترم دکتر علی ایمانی و دکتر ایرج بختیاری و همچنین سردبیر محترم فصلنامه وزین مدیریت دفاع هوایی دکتر خیراندیش که در اجرای این مقاله نهایت همکاری را به‌عمل آوردند تشکر و تقدیر می‌گردد.

تعارض منافع

نویسنده(گان) اعلام می‌دارند که در مورد انتشار این مقاله تضاد منافع وجود ندارد. علاوه بر این، موضوعات اخلاقی شامل سرقت ادبی، رضایت آگاهانه، سوء رفتار، جعل داده‌ها، انتشار و

ارسال مجدد و مکرر توسط نویسندگان رعایت شده است.

دسترسی آزاد

این نشریه دارای دسترسی باز است و اجازه اشتراک (تکثیر و بازآرایی محتوا به هر شکل) و انطباق (بازترکیب، تغییر شکل و بازسازی بر اساس محتوا) را می‌دهد.

منابع

- قرآن کریم، ترجمه و تفسیر آیت الله مکارم شیرازی.
- حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، مجموعه بیانات، قابل دسترسی در: www.khamenei.ir
- آریان پور، منوچهر. (۱۳۹۳). فرهنگ پیشرو/انگلیسی به فارسی. تهران: نشر الکترونیکی و اطلاع رسانی جهان.
- آقای، عبدالله. (۱۳۹۸). اصول دستگاه‌های جامع لجستیک، مجله مدیریت زنجیره تأمین، ۱۱، ۲۷.
- آقامحمدی، داوود. (۱۳۹۷). مؤلفه‌های چابک سازی سامانه پشتیبانی خدمات رزمی در رزم زمینی. مطالعات دفاعی/استراتژیک. ۴۴، ۶۳-۸۸.
- آنسف، اچ. ایگور و ادوارد جی، مک دائل. (۱۳۹۵). استقرار مدیریت راهبردی (ترجمه عبدالله زندیه). تهران، انتشارات سمت.
- ویسی، امید. حیدری، جعفر. رزمی، جعفر و شهسواری، مهرداد. (۱۳۹۸). الگوی آمادوپشتیبانی متناسب با نوع و ماهیت تهدیدهای آینده (مطالعه راهبردی). آینده پژوهی دفاعی، ۴، ۲۱.
- بی‌طرف، احمد. و عیسی‌ای، حسین. (۱۳۹۱). تدوین، ارزیابی و انتخاب راهبردهای آماد و پشتیبانی معکوس در نیروهای مسلح، فصلنامه راهبرد دفاعی، ۱۰، ۳۸.
- پیرس و رایبسون، (۱۳۹۰). برنامه ریزی مدیریت/استراتژیک (چاپ سوم). ترجمه سهراب خلیلی شورینی. تهران: انتشارات یادواره کتا.
- تیموری، ابراهیم. و احمدی، مهدی. (۱۳۹۲). مدیریت زنجیره تامین. تهران: انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران. ص ۱۵-۴.
- حبیبی، نیک بخش، ستاری خواه. (۱۳۹۳). ماهیت جنگ‌های آینده در افق ۱۴۰۴ (مطالعه راهبردی). تهران: مرکز مطالعات راهبردی آجا.
- راعی، جلال. (۱۳۹۳). الگوی بازطراحی سامانه آماد و پشتیبانی در جنگ ناهمتر با تأکید بر تداوم جنگ. فصلنامه مدیریت نظامی. ۵۶، ۷۸-۱۱۳.
- رستمی، فرزاد. (۱۳۹۵). تحول در ماهیت جنگ‌های آینده؛ جمهوری اسلامی ایران. سناریوها. فرصت‌ها و چالش‌ها. مجله سیاست دفاعی. سال بیست و چهارم. شماره ۳۰. زمستان ۱۳۹۵.
- رشید، غلامعلی. و محرابی، غلامرضا. و کلانتری، فتح ا... و شجاعی، شهرام. و زنجانی، داوود. (۱۳۹۳). واکاوی الگوهای حاکم بر جنگ آینده و مقایسه آن با جنگ هشت‌ساله و جنگ‌های اخیر. فصلنامه راهبرد دفاعی. شماره ۴۸.

روشنی، رضا. پیراسته، مرتضی و مشرفی زنوزی، عباس. (۱۳۹۴). مدیریت لجستیک. تهران: انتشارات دافوس آجا، ص ۲۲.

روشنی، رضا. (۱۳۹۰). بررسی نقش فرآیند و ساختار سامانه آمادوپشتیبانی در نظام دفاعی. فصلنامه علوم و فنون نظامی. ۲۱، ۷۹-۹۷.

زارعی، عظیم‌اله. فیض، داود. بارانی، صمد. افولی، هادی. (۱۳۹۷). شناسایی، آسیب‌شناسی و اولویت‌بندی معیارهای ارتقاء کیفیت دستگاه‌های آمادوپشتیبانی در جنگ‌های آینده (مطالعه‌ای در یکی از سازمان‌های نظامی). آینده‌پژوهی دفاعی. سال سوم. شماره ۸.

زهدی، یعقوب. کلانتری، فتح‌الله. (۱۳۹۴). واكوی رویکردهای جنگ آینده. تهران. انتشارات مرکز تحقیقات راهبردی دفاعی. ص ۷۱.

شهلائی، ناصر. مرادیان، محسن. لطفی، احمد. هادی‌نژاد، فرهاد. (۱۳۹۵). طراحی مدل ریاضی برای پیش‌بینی مکان بهینه مراکز آمادی در شرایط جنگ‌های آینده. آینده پژوهی دفاعی. سال اول. شماره ۱.

صراف جوشقانی، حسن. غفاری‌توران، حسین. (۱۳۹۱). بهینه‌کاوای در مدیریت زنجیره تامین. تهران: انتشارات مرکز مطالعات و پژوهش‌های لجستیکی دانشگاه جامع امام حسین (علیه‌السلام). ۷۹-۱۱۰.

ضیغمی‌نژاد، پرویز. (۱۴۰۱). راهبردهای لجستیک (آمادوپشتیبانی) عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران. تهران: انتشارات دافوس آجا.

معین، محمد. (۱۳۹۷). فرهنگ فارسی. جلد اول. تهران، انتشارات امیرکبیر. چاپ یازدهم. ۴۶.

منشادی، محمدعلی. (۱۳۹۰). ارائه الگوی مناسب پراکنش آمادگاه‌های نزاجا در جنگ ناهمتر با رعایت اصول پدافند غیرعامل، فصل‌نامه مدیریت نظامی. ۱۱، ۴۳. ۱۳۵-۱۶۴.

نصیرزاده، عزیز. (۱۳۹۶). سناریوهای راهبردی صحنه‌های جنگ آینده جمهوری اسلامی ایران (مطالعه راهبردی). تهران: مرکز مطالعات راهبردی آجا.

Booth, S.(1993). *Crisis Management Strategy*. Routledge; 1993. General William Pagonis .Moving Mountions. Harvard Business School Press, Boston.

Hermann, C. F. (1998). Some consequences of crisis which limit the viability of organisations. *Administrative Science Quarterly, International Journal of Project Management*, 16(3), 139-144.

Pearson, C.M, and Clair , J.A. (1998). Reframing Crises Management. *Academy of Management Review*.